

w porcie Prezydent Brazylii Dr. Getulio Vargas wraz z ministrami rządu, wysocy dostojnicy wojska i marynarki, członkowie ciała dyplomatycznego oraz przedstawiciele różnych sfer.

Ludność rioska zgotowała na ulicach Stolicy owacyjne przyjęcie, wojsko prezentowało broń.

Powitanie dwóch Prezydentów było serdeczne i przyjacielskie.

POWRÓT ARTURA BERNARDESA

Były prezydent Brazylii, p. Artur Bernardes powrócił z wygnania do Minas Geraes i rozpoczął propagandę wyborczą.

Paraná

WIELKA UROCZYSTOŚĆ NA KOLONJI SANTA CANDIDA

We środę, dnia 29 sierpnia przypada doroczna uroczystość św. Kandydy, patronki Kolonii Santa Candida. W tym dniu obchodzić będzie nasza parafia z całą okazałością uroczystość swej patronki z następującym programem:

We wtorek, wzięła uroczystości o 3:30 nieszpory.

W samą uroczystość, tj. 29 b. m. odprawiona będzie o godz. 7, mej 1-sza Msza św.

O godz. 8:30 wotywa.

O godz. 10:15 suma z kazaniem i procesją. Zaraz po nabożeństwie kościelnym odbędzie się licytacja fanowa, koło szczęścia i wiele innych niespodzianek. Cały dochód przeznaczony na dalszą budowę naszego kościoła.

Można się będzie posilić smacznym szaraskiem i doborowym piwem na miejscu zabaw.

Szanownych Rodaków tak z Kurytyby jak i z sąsiednich kolonii zaprasza.

Komitet parafjalny.

PRZESZŁO 100 POLAKÓW ZWOLNIONO Z KOPALNI ZŁOTA POD KURYTYBĄ

Od jednego z robotników pracujących w kopalniach złota w Timbituva municyplum Campo Largo dowiadujemy się, że przedsiębiorstwo zwolniło masę robotników, między innymi, wśród zwolnionych znajduje się około 100 robotników polskich.

São Paulo

UŁOWIONO OGROMNEGO WIELORYBA

Załoga statku szkolnego „Instituto de Pesca Maritima de Santos” złowiła w pobliżu wyspy Palma wieloryba, długości 28 m.

UWIEZIONO BANDYTE

Policyja paulistańska ujęła niejakiego Piotra Strumskiego (narodowości litewskiej) który wraz z innymi dokonał napadu na fabrykę w miejscowości Itaipuara. Przy aresztowaniu znaleziono sumę 75 kontów, pochodzącą z rabunku.

ZAMORDOWANO FAZENDERA

W miejscowości Trembe, w stanie S. Paulo pisarz wary wyborczej zamordował kapitalistą i fazendiera Antoniego Moreira Fouseca, prezesa Partii Konstytucjonalnej.

Santa Catharina

EMIGRACJI Z TYROLU
Na pokładzie okrętu „Principessa Maria” przybyła do Brazylii grupa emigrantów z Tyrolu złożona z 258 osób. Przybywcy będą osiedleni w miejscowości odległej od 15 km od S. Bento, w pobliżu rzeki Peixe w stanie S. Catharina.

ISKIERKI Z BRAZYLII

— Generał João Gomes Ribeiro objął dowództwo I-go Okręgu Wojskowego.

— Delegatem federalnym na terytorjum Acre został samia-

Wynalazek Marconi'ego

RADJO -LATARNIA KIERUJE OKRETA MI
Sternicy z zawiązanymi oczami

Markiz Guglielmo Marconi demonstrował wobec przedstawicieli władz włoskich i prasy swój największy z ostatnich wynalazków — „radio-laternię morską”. Wynalazek, podobnie jak telegraf bezdrutowy przez podawany SOS, w opinii Marconi'ego, powinien uchronić setki okrętów od kolizji podczas wjeżdżania do portu i na pełnym morzu.

Doświadczenia przeprowadzone na oceanicznym jachcie „Eleonora” w porcie Sessiri Levante.

Nowego pomysłu aparaty były rozlokowane w kilku punktach: Najpierw ultra krótko-falowa stacja transmisyjna była umieszczona na wysokości około 300 stóp ponad poziomem morza. Następnie umieszczono dwie „radio-laternie morskie” na płytakach przy wejściu do portu w odstępach 300 stóp. Każdy pływak był zaopatrzony w jednakowego rodzaju stację rozstawną robiącą wrażenie reflektora.

Na pokładzie jachtu znajdowała się stacja odbiorcza z dwoma odmiennymi wskaźnikami: dysk podzielony na dwie sekcje,

czerną i zieloną, oraz głośnik radiowy. Jak długo statek posuwał się w akuratywnym kierunku wprosi do portu, wskazówka na dysku znajdowała się między czerwonym i zielonym polem. Skoro zaś zachodziło najmniejsze odchylenie w kierunku statku w jedną, lub w drugą stronę, cały dysk natychmiast wykazywał zły kierunek i w którą stronę statek zbaczal z drogi. Jednocześnie głośnik radja powiadał pilotowi z zawiązanymi oczyma o odchyleniu kierunku.

Dalej nadawcze radjostacje na 60-centymetrowych falach nadawały automatycznie wiadomości o ruchu statku, co odbierała „radio-laternia morska” i automatycznie przesyłała na pokład jachtu.

Statek wszedł całkiem bezpiecznie do portu, chociaż Marconi i kapitan mieli zawiązane oczy. Wynalazca utrzymuje, iż za kilka lat wszystkie porty będą wyekwipowane w tego rodzaju urządzenie, co zapewni okrętom bezpieczne wplywanie i wypływanie na morze w czasie gęstej mgły.

nowany dr. José Brandão de Castello Branco Sobrinho.

— Na Międzynarodową Wystawę w Rio de Janeiro sprowadzono z Amazonas 1.500 ryb żywych, wśród nich znajduje się przeszło 60 gatunków, między innymi, ryby pirarucu i cztery odmiany ryby piranha.

— Na pokładzie okrętu „Highland Monarch” powraca do Brazylii były prezydent stanu S. Paulo, p. Julio Prestes.

— Z Belem donoszą, że japońska misja czyni poszukiwania za minerałami w miejscowości Alto Xingú.

Złożyli na powodziar

W POLSCE;

Z poprzednich list 1,159\$000

- Zebrano w **Abrancos**:
Składka w kościele parafjalnym 193\$
Ka. prob. J. Góral 100\$
Stow. Matek Chreśco. 60\$
Tow. Król. Jadwigi 40\$
N. N. 50\$
Ludjan Tomaszewski 20\$
Siostry Miłosierdzia 10\$
Marja Bunikówna 10\$
Ingelbert Muchowski 10\$
Jakób Gubala 10\$
Paulina Krause 5\$
Katarzyna Berkowska 5\$
N. N. 5\$
Aleksander Choński 5\$
Władysław Choński 5\$
Michał Mikosz 5\$
N. N. 5\$
Marja Blaszak 4\$
Franciszka Mikosz 2\$
Anastazja Góral 2\$
Paulina Góral 2\$
Fran. Domachowska 1\$
N. N. 1\$
Józefa Chońska 1\$
M. i H. Chońskie 2\$ 557\$000

Zebrano w **Orleanst**:
Albin Wałęga 10\$
Ludwik Biernacki 5\$
Michał Mika 5\$
Teofil Wiśniewski 2\$
Piotr Marszałek 1\$
Franciszek Kossowski 2\$
Antoni Tokarski 1\$
Leon Flus 10\$
Józef Różycki 2\$
Jakób Szybia 5\$
Roman Pyrkiel 5\$
Agata Pięta 4\$
Agata Surek 5\$
Anna Pawelec 2\$
Ludwik Klelewicz 1\$
Anna Sikora 5\$
Fran. Domachowski 1\$
Bernard Chłoch 3\$
Marja Mika 5\$
Andrzej Sikora 3\$
Jan Czelusniak 5\$
Leon Wilesek 5\$
Franciszek Kosłowski 2\$
Franciszek Czaja 5\$
Józef Wałęga 2\$
Marja Wałęga 2\$
Katarzyna Tokarska 5\$
Stanisław Wozniak 1\$600
Stanisław Lalik 2\$
Jan Kalik 10\$
Franciszek Muszyński 5\$
Robert Rogowski 5\$
Michał Kamiński 2\$
August Ligmanowski 2\$
Razem 195\$500

Zebrano w **Sta. Candida** i **Antonio Prado**:
Piotr Kokot 5\$
Michał Plekarc 5\$
Julijanna Chyla 3\$
Józef Kamiński 3\$
Mikołaj Wistuba 2\$
Roch Walecko 5\$
Jadwiga Kulik 10\$
Jan Nadolny (młodszy) 2\$
Dzieci Jana Nadolnego 3\$200
Piotr Spisła (młodszy) 5\$
Rozalja Otto 3\$
Roch Spisła 10\$
Piotr Spisła 15\$
Maciej Walecko 10\$
Elżbieta Woś 3\$
Józef Woś 10\$
Grzegorz Słoga 5\$
Katarzyna Broniewska 5\$ 106\$200
Do przeniesienia 1,957\$700

Ostatnie wiadomości

— Z Warszawy donoszą, że pod Przemysłem huragan zburzył około 200 domów i powyrwał tysiące drzew.

— Na Międzynarodowy Kongres Wychowania Moralnego, który ma się odbyć we wrześniu b. r. w Warszawie i Krakowie zapowiedziało swój udział 29 krajów z różnych stron świata.

— W Warszawie odbywa się Międzynarodowy Kongres Geografów, w którym biorą, prócz Litwy i Albanii, wszystkie kraje europejskie oraz wielu delegatów pozoeuropejskich jak Brazylii, Argentyny, Stanów Zjednoczonych i wielu innych Uczestnicy Kongresu zwiedzają następnie niektóre okolice Polski.

— Z Londynu donoszą, że pewna wielka firma duńska z Beksyl otrzymała zamówienie na karabiny maszynowe i armaty w wysokości miliona funtów szterlingów; materiały ten jest przeznaczony do Ameryki Południowej.

— W Bułgarii gwałtowna burza przeszła nad miastem Bourgas, położonym nad Morzem Czarnym, wyrządzając ogromne szkody.

— W Rumunii zanotowano w miejscowości Chisinau wypadek jakiegś dotąd nie znanej, choroby śpiączki.

— Z urzędowego zestawienia okazuje się, że w ciągu miesiąca czerwca sprowadzono do St. Zjednoczonych 1.940.663 litrów likierów i 1.561.380 litrów wina.

Konsumpcja alkoholu w miesiącu czerwcu przedstawia się następująco: likierów wypito 1.463.990. litrów, i 874.160 litrów wina. Cyfry te obejmują tylko likier i wino importowane.

— W stanie Kansas w Ameryce Północnej od miesiąca panuje posucha.
— Dwóch lotników belgijskich dokonano wzniesienia się balonem na 22 tysiące metrów.

Z przeniesienia 1,957\$700

- Marja Kania 2\$
- Stanisław Woś 2\$
- Agata Waldera 5\$
- Jadwiga Mańka 3\$
- Wit Mańka 2\$
- Piotr Nadolny (starszy) 6\$
- Siostry Rodziny Marji 10\$
- Razem 29\$000
- Złożono w **Ked. Ludm.**:
Ka. Prob. St. Piasecki (Rio Claro) 19\$
Ka. W. Dewor (R. Claro) 10\$
Ka. J. Hajduk (Rio Claro) 10\$
Paulina Pachala 5\$500
Marja Roguska z Kurytyby 30\$
Katarzyna Wichert 11\$
Razem 85\$000

Z listy Kolegium H. Sienkiewicza w Kurytybie:
Prof. Chruscielewski 30\$
Prof. Modest Falarz 5\$
Prof. Świdurski 5\$
Prof. Łukasiewiczowa 5\$
Prof. E. Wójcikówna 3\$
Prof. Jezierska 3\$
Prof. W. Domańska 2\$
Prof. Ka. J. Pałka 5\$

- Uczniowie:
H. Mochnowska 2\$
H. Jermulńska 1\$
L. Kobylańska 1\$
Z. Zagłńska 5\$
O. Grzybska 1\$
J. Semenikówna 1\$
H. Dąbrowska 1\$
F. Kopciuszkiński 5\$00
A. Drużk 4\$00
A. Plombon 1\$
K. Falarzówna 1\$
E. Król 1\$
T. Niewagłowski 1\$
K. Ziarałki 1\$
Z. Ziarnicka 1\$
M. Niewagłowski 1\$
W. Romerówna 2\$ 1

- A. Hylla 1\$
- G. Tokarski 1\$
- J. Stańczyk 5\$00
- L. Lachowski 1\$
- T. Lachowski 1\$
- Z. Jezerski 1\$
- H. Skakujówna 1\$30
- R. Milek 1\$100
- I. Milek 1\$100
- T. Osiecki 4\$00
- T. Brygalla 4\$00
- K. Graczykowski 1\$
- W. Smolenówna 4\$00
- L. Sikorska 5\$00
- O. Boguszewski 4\$00
- T. Gwiazda 1\$
- E. Kozłowska 1\$
- N. N. 1\$
- Razem 93\$700
- (C. d. n.)

Kurytyba, 20 sierpnia 1934.
Komitet Pomocy ofiarom powodzi w Polsce.

SPROSTOWANIE
W liście składek z dnia 14 sierpnia b. r. ogłoszono p. Józef Drużka z Orleansu, ofiarował nie 2\$000 lecz 5\$000, oraz nie p. Antoni Zieliński, lecz p. Antoni Zielenka, co niniejszem sprostujemy. Komitet Pomocy ofiarom powodzi w Polsce.

Nadesłane
Kurytyba, 20 go sierpnia 1934 r.

Do Rady Nadzorczej i Zarządu Głównego C. Z. P. w/m
Zarząd Główny pominął moją osobę Członka Rady Nadzorczej C. Z. P., z okazji pożegnania Konsula Generalnego, mofywujać podobne posunięcie sprawy niezaprośzenie wspomnianego Konsula i Jego Zastępcy na bal przez Stowarzyszenie Studentów „Sarmacja”.

Stwierdzam, że Statut Stowarzyszenia Studentów „Sarmacja” (rozdz. 4, art. 29) brzmi: „Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości rozstrzyg głos prezesa”. W obecnej sprawie nic podobnego nie miało miejsca, a natomiast przeciwnie posunięcie niewłaściwie posiada dostateczne umotywowanie.

Dowodem, że oddzielałam funkcje, była moja obecność (jako Członka Rady Nadzorczej), a nie prezesa „Sarmacji” na stacji kolejowej z powodu wyjazdu Konsula Generalnego.

Wobec powyższego zrzekam się godności Członka Rady Nadzorczej Centralnego Związku Polaków w Brazylii.

Z poważaniem Piotr P. Flenik

Sprawy polskie w prasie brazylijskiej

NOWA KSIĄŻKA O CHOPINIE PO PORTUGALSKU

Znana Księgarnia Wydawnicza „Livraria Cultura Brasileira” w S. Paulo nadesłała nam egzemplarz nowej książki o wielkim muzyku polskim pod tytułem „Vida de Chopin” autorstwa Guy de Pourtales’a, tłumaczenia Aristidesa Avila. Nowa książka daje znakomitą zyciorys wielkiego geniusza, muzyka polskiego. Fryderyka Chopina.

Sfery muzycznego społeczeństwa brazylijskiego zawsze darzyły Chopina nadzwyczajną sympatią; to też musimy być wdzięczni Wydawcom, że dali w ręce społeczeństwa brazylijskiego zyciorys jednego z najwybitniejszych apopularnych w Brazylii, muzyków polskich.

Czytelnikom naszym polecamy pamięci nową książkę o Chopinie którą mogą nabyć w Livraria Cultura Brasileira, w S. Paulo, rua Libero Badaro 41, w cenie 7\$, a zapewne i w innych miejscowych księgarniach.

INŻ. BIEŻANKO WSFÓLPRA-COWNIKIEM ROLNICZYCH PISM BRAZYLIIJSKICH

Przeglądając znane czasopisma rolnicze „Egata” (zasopismo Uniwersytetu Technicznego Rio Grande do Sul nr. 1-2, 1934, Porto Alegre), oraz „Campo” nr. 2, 1934 (Rio de Janeiro), znaleźliśmy artykuły p. inżyniera Czesława Bieżanki, a z notatek redakcyjnych dowiadujemy się, że p. inżynier Bieżanko został stałym współpracownikiem oświaty poważnych pism rolniczych.

Również p. inżynier Bieżanko współpracuje w pismach rolniczych „Chacaras e Quintaes” (S. Paulo) i „La Hacienda” (New York) a także w pismach polskich, między innymi, w „Ludzie”.

Gratulując Pnu Inżynierowi Czesławowi Bieżance, uznania za polu jego pracy przez poważne pisma rolnicze, polecamy uwadze Szan. Czytelników owe bardzo pożyteczne i doskonale wydawnictwa z zakresu wiedzy rolniczej.

POLSKIE SPRAWY NA ŁAMACH PISM BRAZYLIIJSKICH

W Rio de Janeiro wychodzi znakomite czasopismo pedagogiczne „Revista Brasileira de Pedagogia”; pismo to jest organem Brazylijskiego Zjednoczenia Katolickiego Nauczania.

W numerze lipcowym b. r. „Revista Brasileira de Pedagogia” zamieszcza obszerny artykuł „O nowym programie szkolnym w Polsce”.

Również i w numerze sierpniowym w artykule „Nauczanie religijne w nowej Konstytucji” (brazylijskiej) znany autor, ks. Leonel Franco, wspomina o konstytucji polskiej. W obydwóch numerach autorzy wyrażają się o sprawach polskich z wielką przychylnością i uznaniem.

Stowarzyszenie Studentów „SARMACJA”

W imieniu Zarządu podjęto do wiadomości, że Nadzwyczajne Walne Zebranie Stowarzyszenia Studentów „Sarmacja”, w celu skompletowania Zarządu i Komisji Budowy Domu „Sarmacji”, odbędzie się dnia 2-go września b. r., o godzinie 1-szej po południu w lokalu własnym, przy ul. Brigadeiro Franco, 1253, 1-szy sekretarz Antoni Firakowski.

Wczoraj Komitet Pomocy Ofiarom Powodzi wystąpił pierwsz 3.000\$000 i do Warszawy. Spieszmy z pomocą powodziarom.

Dnia 11 sierpnia o godzinie 16 zmarł w Agua Branca po ciężkich cierpieniach zaopatrzony Sakramentami św.

Antoni Zaczkowski

Centny i szanowany powszechnie, dobrodziej lutejszego kościoła i parafii wierny zwycięzcom, narodowym, ofiarny na cele publiczne. W pogrzebie jego wzięła udział prawie cała kolonia i dużo obcych. Cześć jego pamięci! Z.

J. F. Schmidtinger
Chirurg - Dentysta
Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystryki szybko, starannie i tanio.
Rua 13 de Maio 818, róg Trajano Reis.
Mówi się po polsku.

MISYJNYM SZLAKIEM

Encarnación, 16 lipca 1934.

Od dwóch tygodni przebywam w Posadas, a z okien mieszkania mego rozpościera się zachęcający widok na ojczyznę bohaterskich Paragwajczyków. Pokusa zbyt wielka, by tam niepojechać i przynajmniej skrawek egzotycznego Paraguaju zobaczyć. Praca moja ukończona; trzeba myśleć o powrocie do Brazylii — jedźmy jeszcze do Paraguaju — powiadam do Ks. Dziekana Wrobla i Ks. Proboszcza S. Widery. Owszem, jutro zaraz po Mszy św. przeprowalamy się przez rzekę Parane do miasteczka paragwajskiego, Encarnación. Między Posadas i Encarnación kursują ustawicznie łodzie motorowe — mostu bowiem niema dotąd. Taką łodzią, zaraz po kongresie eucharystycznym wybrałm się z wycieczką na drugi brzeg — już paragwajski. Oudna naprawdę była ta przeprawa przez trzy kilometry szerokie, spokojne wody Parany. Lecz niestety! wskutek posuszy stan wód w Paranie tak niski, że nawet nieduża łódź motorowa do brzegu dojechać nie może. Jakże 200 metrów daleko od celu, zatrzymuje się; pasażerowie przesiadają się do maleńkiej łódki i ta pełzając prawie po dnie rzeki, odstawiła nas do pomostu portowego. Encarnación, nieduże wprawdzie miasteczko bo liczące coś ponad 5 tysięcy, robi wrażenie miłe; domki choć skromne, jednak z pewnym gustem zbudowane, ulice szerokie, niebrukowane, z wyjątkiem chodników, wszędzie duża moc płasku zwłaszcza na uliczkach i uliczkach starego miasta, rozłożonego tuż nad brzegiem rzeki. Miasteczko w całym tego słowa znaczeniu typowo południowo amerykańskie. Na pierwszy rzut oka uderza obfitość składów tytoniowych i napojów gorących, wyrabianych z „Cany“, która doskonale się udaje w ciepłym klimacie Paraguaju. Wyroby tytoniowe i różnego ga-

lunku wódki to najważniejszy produkt dochodu obywateli Encarnación; a ufatwiał im zbyt tych rzeczy pobliskie Posadas w Argentynie, gdzie wskutek monopolu te rzeczy są naogół marne, a przymem bardzo wyrubowanej ceny. Zresztą i w Paraguaju nie tylko mężczyźni, ale i niewiasty, a nawet dziewczęta i dzieci, nie gardzą długim „charuto“, które z liści tytoniowych na poczekaniu skręcają. Zabawny to naprawdę był widok, gdyśmy już w porcie w Posadas spoikali poważne matrony paragwajskie, obladowane łowarem w jednej i drugiej ręce, a w ustach niepoślednie charuto dymiące.

Encarnación nie podniosła się dotychczas ze zgroza przejmującej katastrofy, jaka je nawiedziła — o ile pamiętam — roku 1927. Okropny cyklon, jaki przeszedł nad miastem pewnego wieczora, pozostawił z niego jedną tylko ruinę. Jeszcze dziś wszędzie ślady można oglądać. Wiele domów nie odbudowanych; balkony pozrywane; blacha z dachów pozyljana na drzewach; a pomost portowy na rzece Paranie, zbudowany na potężnych słupach betonowych, spoczywa we wodzie; ogromne słupy z cementu i żelaza nawet powywracane, zburzone. Tak straszną była siła huraganu. Niszczycielka potęga orkanu poohłonięła coś ponad 200 zabitych, i wielu rannych. Cudem prawie ocalał nieduży, biedny jak stajenka bellemeńska, kościółek, mury nowobudującego się kościoła i plebanja. W ogólnem, powszechnem, nieszczęściu wszyscy potracili głowy, a tu pomoc i ratunek były potrzebą gwałtowną; wszędzie płacz, narzekanie, jęki i wołanie o pomoc. Tegóż jeszcze dnia, późno w noc, Ks. Kreuser, proboszcz tamtejszy, znalazłszy jedyną kruchą łódkę, która ocalała, przeprowił się przez szerokie, wzburzone wody Parany do Po-

sadas i sprowadził tak konieczną pomoc. W Posadas, choć tylko rzeka dzieli obydwa miasta, nie przeczuwano niczego. Był tam spokój zupełny, tylko światła elektryczne pogasły w mieście. Dlatego też z ostupieniem patrzano na Ks. Kreusera, kiedy prawie o północy zjawił się na prefekturze i wykleknoy opowiadał okropności, jakie się dzieją w Encarnación, błagając prawie ze łzami w oczach o natychmiastowy ratunek: Początkowo nawet wierzcy nie ochciano, a niektórzy sądzili, że ten „Padre“ zmysły chyba postradał. Posadas spisała się dzielnie. Tej samej chwili zorganizowano akcję pomocy na wielką skalę. Zmobilizowano policję, straż ogólną, wszystkich lekarzy, Siostry zakonne, wszystkie łodzie, motorówki i ruszono do nieszczęsnego miasteczka. Szpitale, gmachy szkolne, sale towarzystw, udzieliły pomocy licznym rannym, których przez dwa dni z rządu, wożono z Encarnación do Posadas. Pozałem i pomoc w artykułach żywnościowych była bardzo duża. Ks. Kreuser, który z narazieniem życia, w ciemną noc, na słabej łódce, przepłynął wzburzone omdły rzeki Parany i zawiadomił Posadas o katastrofie urosł na bohatera nie tylko swego miasta, ale całego Paraguaju. Pomocy, którą sprowadził swym śmiałym, odważnym, czynem, wielu, bardzo wielu zawdzięczało życie; gdyby nie on, zginęliby pod gruzami własnych mieszkań lub z odniesionych ran. Władze paragwajskie, oceniając dostatecznie poświęcenie się Ks. Kreusera, nie szczędziły mu uznania. Sprowadzono go później do stolicy kraju, Asunción i tam mu zgłowano żywołowo owację jako bohatera i narodu. Skromny, zacny kapłan, zbawiciel miasta swego, po dziś dzień spełnia tam obowiązki swego powołania, służąc z całym oddaniem siebie ukochanym Paragwajczykom.

(Dokończenie nastąpi.)
Ks. Jan Wiśniewski.

Co słyszałem i widziałem wśród powodzi?

(Dokończenie ze strony 1-szej)

— To, cośmy przeolerpieli na wałach jest pełne zgrozy, ale to już jest poza nami. Obecnie, jeżeli rząd i społeczeństwo nie przyjdą nam z ręką i obfitą pomocą sanitarną, może wybuchnąć straszliwa epidemia wśród nas, która się może przerzucić i na terytory powodzią niedotkniętą — przedstawiał jeden z młodych gospodarzy.

Zapytaliśmy się, czy niema wśród powodziaków chorych i powiedziano nam, że tylko jedno dziecko choruje, a starszych kilku ślabuje.

Nadludzkie prace czekają wszystkich powodziaków. Nie wiedząc biedacy czego się najprzód chwycić: czy czyszczenia studni, czy oporządzenia budynków które stoją wprawdzie na miejscu (— choć widzieliśmy sporo przesunięć całego domu na kilka a nawet kilkanaście metrów —), ale w miarę jak woda ustępuje wjezy rozchodzą się i niektóre domki rozpadają się w gruzy. Pewna gospośnia, uleszona, że plec nie zburzony, zaczęła na nim porządkować i w okamgnieniu się rozsyłał. Gdy się wchodziło do wioski zatopionej, początkowo konstatację się z pewnego rodzaju ulgą, że prawie wszystkie domy stoją, ale obraz rzeczywistego spuszczenia wyjdzie na jaw w całej gromie dopiero podczas odbudowy.

Do następnej wioski, Górki. — Już w powiecie brzeskim — nie mogliśmy dotrzeć bo według jej mieszkańców, zgromadzonych na wałach, było tam wody jeszcze po pas. Boże! Oż to była za przejmująca zgroza i radością chwila, gdy obdarci wynędzniali Górczanie zaczęli kiwać rękami, powlewać kilku uratowanymi żołnierkami — niby chorągwiemi — i wciąż głosem pełnym nadziei. Na wałach brakowało tylko chudoby, a byliśmy świadkami obrazu z dni pełnej katastrofy. Pan minister Hubicki opowiedział im,

co rząd i społeczeństwo czynią dla przyszcia im z pomocą, i co zamierza uczynić w najbliższych i w dalszych miesiącach dla postawienia ich na zdrowe i silne nogi.

— Proszę pana ministra — powiedziat jeden z gospodarzy — w Górcie jest tylko 2-3 gospodarzy na 120 numerów, którzy są bez długu. Reszta wszyscy jesteście zadłużeni. Miewaliśmy przedłem po 2-3 krowy, a teraz zaledwie mamy po jednej. Tych żywcielek naszych dzieci się nie pozbedziemy...

A równocześnie na wałach w Niedarach widzieliśmy, jak dwaj żydowscy handlarzy prowadzili dwie „chudoby“.

Pojechaliśmy dalej o 20 km. nad brzegiem Wisły, zatrzymując się przy wiosce Karsy. Wisła olbrzymia, rozlana ponad wały. Reszta uratowanych przez saperów Karszan „wypoczywa“ na pontonie: dwaj mężczyźni, jedna starszuszka i czworo dzieci. Przewożą ich na drugą stronę do powiatu stopnickiego, gdzie niestrudzony starosta p. Feliks Tarnogórski, znajduje się właśnie na motorówce razem z ewakuowanymi. Pozałem stały tu jeszcze dwa pontony pod kierownictwem podporucznika Marka.

Naprawdę trudno znaleźć odpowiednich słów, by należycie podkreślić wdzięczność i uznanie oraz miłość wszystkich dla wybawców tysięcy zatopionych rodaków. P. kapitan Władysław Ijego saperzy są dziś naprawdę władcami odcinka Sierosławice — Karsy — Szczucin. Powodzenie wyrażali się o ich ofiarności, męstwem i trudzie słowami jakiejś przedwziewnej miłości. Słuchając opowiadań uratowanych, patrząc dumnie z niewysłowną radością na znakane i doszczętnie zmoczone postacie saperów 5-go baonu. Niech im Bóg i Polska sownie odpłaci, bo uratowali nie zdolaliby tego uczynić nigdy.

Ks. dr. Ferdynand Machay.

dowierzenia względem niego, jako sprawy swoich cierpień. Musi przejść jeszcze próbę.

— Co przez to rozumiesz? — odparła Melania z niepokojem.

— Chcę zdobyć pewność, że miłość jego dla ciebie jest szczerą i prawdziwą, gdyż na pomorach miłości nie możesz budować gmach szczęścia i powinnaś być uchroniona od nowych bolesnych zawodów.

— Nie rozumiem cię, Zygmuncie! Jakiegoś dowodu możesz wymagać od mego męża?

— Powinien dowiedzieć, że i w ubóstwie cię kocha. Teraz naturalnie ma nadzieję, że testament mój stracił moc, a ja, ma tak być, bo ty, Melanio, tyjeż! Lecz mąż twój powinien uwierzyć tymczasem, że zachowuję poprzednie postanowienia. Według nich Erwin pozostał spadkobiercą, a ty i mąż otrzymacie będziecie tylko skromną rentę. Twój majątek został w większej części rozstrwoiony przez hrabiego i Kamille, na reszcie zaś położyłem areszt, jako na proceście od kapitału, należącego do mnie od lat dwunastu, którym jednak miał prawo rozporządzać mąż twój od czasu, gdy cię poślubił. W tych warunkach byłby się na żebra wykirował, i na Boga zostanie nim, jeśli miłość jego ujawni się jako wyrachowana obuda.

— Uspokój się, bracie — uśmiechnęła się Melania swobodnie. Świetnie wstrzyma próbę.

— Poczekajmy. Napisać do niego za pośrednictwem mego adwokata. Ty, Melanio, pozostańiesz tutaj do czasu jego odpowiedzi. Mam nadzieję, że uznajiesz konieczność tego środka?

— Wcale nie, braciśku, lecz dla napokożenia ciebie i abyś nabrał lepszego pojęcia o Herbercie, zgadzam się na twą wolę. Tylko, że sam musisz napisać do niego, a nie za pośrednictwem adwokata. Nie leży to ani w moim, ani w jego interesie.

— No dobrze, więc dziś jeszcze napiszę list do niego. W przeciągu trzech dni możemy odebrać odpowiedź i przagnę tylko, żeby wypadła w tym sensie, jak się spodziewasz.

— Niech pan mi powierzy misję wybadania prawdziwości uczuć hrabiego, baronie — rzekła księżna, uśmiechając się do Zygmunta. Niech pan list napisze, a ja jutro pojedę, aby mu wręczyć. Będzie

mogła wraz z odpowiedzią przywieść nam pewność, jakie wrażenie list na nim uczynił.

— Zgadzasz się Zygmuncie?

— Ma się rozumieć, ale księżno, nie powinnaś mu pań robić żadnych zmianek pobocznych.

— Bądź spokojny, baronie, utrzymam w nim wiarę w słowa pańskie.

Nazajutrz księżna wyjechała z listem Zygmunta i drugim od Melanii do męża, w którym jednak nie było mowy o sprawie pieniężnej.

Wkrótce po odejściu księżnej Günther przyniósł wiadomość od Dorna, że znaleziono ciało Konrada i że Fauchs nie żyje.

Wiesło ta wywołała ogromne wzburzenie i w pałacu Zygmunta z niecierpliwością oczekiwano detektywa.

Leox Dorn nie przybył; zamiast niego wieczorem przyszedł ów bilet, który wyprawił z dworca przed wyjazdem do miasta portowego. Nowe wzburzenie nastąpiło po odczytaniu słów następujących:

„Pani Dubok i baronowa Sydonia aresztowane. Wyjeżdżam natychmiast w pogoni za Kamillą!”

Tegóż wieczora nadessła jeszcze jedna wiadomość. Stary Robert pisał z zamku Eschenburg, że pod opieką dżierzawców stan jego tak się polepszył, że wkrótce będzie mógł powrócić do zamku Reichenbach. List staruszka pisanym literami dużymi, krzywym od drżającej ręki, zwrócony był do Zygmunta, gdyż Robert nie mógł wiedzieć, że Melanja też znajduje się w stolicy.

— Dzień ten dużo nam przyniósł — zauważył Zygmun. Chyba dożyję pełnego ukończenia mego dzieła. Gdyby tylko Dornowi się poszczęściło, i Kamilla mu nie amknęła!

ROZDZIAŁ CLXXII.

Uwolniony.

Kara, która spada na nieprzejawotliwość jej, Sydonię choć w duszy Lizy wywołała uczucie zadowolenia, że stało się zadość sprawiedliwości, lecz ani cienia radości złośliwej.

Była tem bardziej wstrząśnięta niż uleszona, w równy sposób podziatała na nią wieść o nędznym końcu ojczyma

mówiąc że synek mój żyje.

W tejże chwili weszła księżna i Melanja przedstawiła jej obecnych.

— A teraz gdzie znajduje brata mego i Erwinka? — spytała Melanja z niepokojem.

Liza pospieszyła naprzód, a Melanja tuż za nią. Gdy Liza otworzyła drzwi od pokoju Zygmunta i oznajmiła jej przybycie, Melanja wpadła nie oczekując.

Kolo łóżka Zygmunta siedziała Dora z Erwinkiem na kolanach. Ujrawszy ukochaną panią, postawiła dziecko na podłozie i z głośnym okrzykiem i łkanem podbiegła ku niej.

— Mamusia! mamusia! — wykrzykiwał Erwin i rączki do matki wyciągnął.

— Erwinek, dziecinko moje — zawołała Melanja i dziecko dawno utracone i odnalezione ścisła i całowała namiętnie. Mam cię wreszcie, moje szczęście, mój skarbie jedyny!

— Kochana mamusia, dobra, złota — plescił się Erwinek, złotowłosa główkę do twardszy jej przyskakując. Gdzie byłaś tak długo, mamo?

Rozczepił się dokoła i — rzekł zamucoję?

— Nie przyprowadziłaś tatusia? Gdzie tatus?

— Zobaczysz go, wieszme cię do tatusia! — pocieszyła go Melanja, gładząc mu buzię z pieszczotą.

— Pójdziemy do tatusia! Erwinek uciśniony zaklaskał w rączki. — I Dora i wuj Zygmun! wszyscy musimy pójść.

— Tak, ukończenie ty mój! Teraz na zawsze pozostaniesz z mamą i ojcem. Melanijach wuj i ciesz się macierzyńska po tak długiej, cierpieniu pełnej rozłące z synkiem, granie nie znasz.

Śmiejąc się i płacząc klekotała na dywanie pośrodku pokoju i napatrzęd się i nacalować nie mogła swego ukochania.

O wszystkim zapomniała, nie widziała starej piastunki, która rozradowana i wzruszona stała kolo niej, ani Zygmunta, który usiadł na łóżku i ze łzami w oczach ręce ku niej wyciągnął, mówiąc:

— O Melanio, ukochana siostrzyczko! Bogu niech będą dzięki, że oglądam cię jeszcze za życia.

Gdy pierwszy szat radości minął, Melania oprzytomniała i ruszyła się bratu w ramiona. Wreszcie i stara Dora

o prawa swoje się upomniała. Upadła u nóg swej pani, a tu podniosła ją ku sobie i uściskała serdecznie.

— Daj i nam przyjąć udział w radości przywitania! rozległ się w tej chwili stłoki głos księżnej która z pozostałymi przy drzwiach stała i w milczeniu przypatrywała się tej scenie.

Melania podbiegła ku przyjacielce i przyprowadziła ją do Zygmunta. Wszyscy zgromadzili się około chorego, który uśmiechnął się ze szczęścia.

Melania i księżna usiadły przy łóżku Zygmunta, Erwinek między nimi i oto rozpoczęły się pytania i opowieści bez końca.

— Włec jedynę życzenie moje, abym przed śmiercią Melanie zobaczył, spełnione zostało — rzekł Zygmun na zakończenie.

— O, ty nie umrzesz, najdroższy mój Zygmuncie! — przerwała Melania zaniepokojona. — Mój Boże, ledwie się znalazłm się, a już śmierć mi cię wydrzeć miała? Nie, nie, ty musisz wyzdrowieć.

Lizy zabłysły w jej oczach, gdy pieszczotliwie ręką oziolo mu pogładziła.

— To ciężko i trudno mi się z tem pogodzić, lecz czuję, że dni moje są policzone! — westchnął Zygmun z boleścią. Lecz zabieram z sobą pieszczotę ogromną, że spełnięm dzieło moje, choć za cenę życia.

— I to z mego powodu, najdroższy braciśku, zgotowałaś sobie los tak okrutny! — szlochotała Melania przygnębiona. O Boże, jakże będą mogła radość się kiedykolwiek, mając świadomość, że dla mnie umarł?

— Dla ciebie i dla Erwinka, kochanku! — uśmiechnął się Zygmun z wzniosłym spokojem. — Zadaniem mojem było poszukiwać ciebie i twego dziecka i walczyć za was. To, co zrobiłem, było moim świętym obowiązkiem i szczerą wiarą, że udało mi się go spełnić. Padłem jak żołnierz na polu bitwy i nie skarzę się na los, bo ofiara moja nie była daremna.

— Ach, gdybyś nie był wtedy powrócił do kraju! — oclagnęła Melania, łkając rozpaczliwie. — Gdybyś powrócił później... teraz dopiero, to...

Przybyłom właśnie na późno-ukochana! — przerwał jej Zygmun z wagą. Gdyś złożyłszy bezkarni? spełnił, liby swe dzieło i mógłbym cię tylko po-

KOLUMNA ZJEDNOCZENIA OBYWATELSKIEGO I EKONOMICZNEGO

Pod powyższym hasłem, prostym lecz wymownym, za sztandarem wartościowych idei...

Panowie Kupcy! Przemysłowcy! Rolnicy! Parana jest bogata i hojna, i od naszej pracy systematycznej i sumiennej zależy nasza potęga i wpływ na sprawy Narodu...

Juz od pierwszej chwili, na nasz głos do walki wzniosłej i idealnej, ze wszystkich stron Stanu zgłosiły się partie zachowawcze do naszych szeregów...

Dr. BENON M. PROHMANN po ukończeniu studiów w zeszłym roku, w grudniu, na Uniwersytecie Parańskim, otrzymał Dyplom Odontologii (Dentystyki)...

ZAPALNICZKI naprawia się i przerabia oraz ostrzy się żyłki i brzytwy przy rua Monsenhor Celso 244 (dawniej Rua 1-ro de Março).

Poszukuje się SŁUŻĄCEJ do kuchni, która rozumie po portugalsku. Praça Coronel Eneas 119.

Jest do sprzedania »Botequim« przy Avenida Cruzeiro 396, w pobliżu Caixa de D'Agua.

NAPRZÓD PARANA!

Przemysłowcy, kupcy, rolnicy i ich pomocnicy! Namyślcie się dobrze, sami w sobie posiadacie największą siłę wyborczą Parany...

Wszyscy, którzy pracują na roli, w przemyśle i handlu mają obowiązek głosować na kandydatów

»Kolumny Zjednoczenia i Gospodarczego Obywatelskiego« („Coluna da Consolidação Cívica e Económica“)

którzy będą obrońcami tych klas. Przynajmniej się oni w ten sposób do większego rozwoju stanu Parana.

(Sekcja propagandy pod protektoratem Associação Commercial do Paraná)

Plótna bawełniane

jak plótno w kratki, zefir, krepy i t. d. o trwałych kolorach tylko w fabryce

»Hoffmann« Rua Claudino dos Santos 52.

KASZMIRY

Przed zakupem kaszmirów na płaszcze i na ubrania powinińście obejrzeć nasz skład który posiada ogromny wybór materiałów najnowszej mody a które sprzedajemy po cenie bezkonkurencyjnej

AO MUNDO das CASEMIRAS Ol. 15 de Novembro 129, KURITYBA MÓWI SIEPO POLSKU.

Casa Jaragua

Telefon 403 Avenida João Pessoa, róg Ermilino de Leão - Curitiba. Skład serów, masła, wędlin, najrozmaitszego gatunku, jaj, szynki, salami i t. p. Artykuły te są sprowadzane z najtańszych i najlepszych fabryk...

Apteka Tell DROGARIA

Sigel Etzel & Cia. Lekarstwa i preparaty krajowe i zagraniczne. Vermicida Tell wróg robaków i glist, Farby Tell najlepsze do farbowania ubrań i sukienek. Fermento Tell ekonomiczne drożdże do ciasta i chleba. Recepty lekarskie załatwia się rzetelnie i sumiennie.

Klinika Dentystyczna JAN SKAŁSKI Chirurg - Dentysta

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystyki szybko, starannie tanio. Przyjmuje w każdej chwili. Rua Brigadeiro Franco N. 1985. róg Aquidabam - CURITYBA

Mala Real Ingleza

»ALCANTARA« 25-go Sierpnia do Rio, Madeira, Lissabon, Leixões (via Lissabon), Vigo, Cherbourg i Southampton.

Do Montevideo i Buenos Aires: H. Monarch 21 Sierpnia Arianza 28

Z Santos do Europy: Alcantara 25 Sierpnia H. Patrick 27 Arianza 8 Września H. Monarch 10

Sprzedaje się szkartki 3-ciej klasy do Europy: jak do Polski, Lotwy, Irlandji, Czechosłowacji, Jugosławji, Austrii, Rumunii, Bessarabji. Informacja! udziela Agencja: Cia Marta

Rua 15 de Novembro 257-261 - Caixa postal 220 - CURITYBA

100 Cygar 7\$000 Lampki Philips 3\$500 Świeże nasiona, tuzin 2\$000 Charutaria Liberty Praça Tiradentes 305.

Advertisement for Underberg tonic wine. Includes an illustration of a man and text: 'Assim fallou seu Tónico Underberg: Assim, com as roupas e com os pés molhados, E' que se apañam serios resfriados...' and 'Um calice por dia - dá saúde e alegria'.

Dlaczego jesteście chory?

Dlatego, że nie masz zdrowej krwi. »Elisir Santo Expedito« czyści krew. W ten sposób znikają choroby jak reumatyzm, syfilis, wrzody i t. d. - Spróbuj, wydatki nie są duże.

Laboratorio Santo Expedito - Santa Cruz

Przedstawiciele na Paranie i Santa Katarinę: SIGEL, ETZEL & Cia.

Chapelaria Elegante

RUA RIACHUELO 130 Zawsze nowe fasony kapeluszy dla PAŃ I DLA DZIECI. Własna fabryka sztucznych kwiatów i wianków ślubnych. Wykonuje się desenie na materiałach do haftu. Welony ślubne w różnych cenach.

Casa de Saude »São Francisco«

DOM ZDROWIA - KLINIKA PRYWATNA DR. JORGE MEYER FILHO Rua São Francisco N. 25 - Curitiba Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach...

Casa »São Grispim Ltd.«

Sprzedaje rozmaitej jakości skór krasjowych i zagranicznych na obuwie weliwki oraz dla różnych narzędzi dla siewców, rymarzy i t. d. WYRÓB CHOLEWEK Alameda Dr. Muricy 596 (Praça Zacharias) - Curitiba.

Listy z Montevideo Kolonja polska w Uruguaju

Kolonja polska w Uruguaju, który leży w Ameryce Południowej nad La Platą - Srebrną Rzeką, liczy zgórą 3000 Polaków...

W warunkach pracy kształtują się na ogół bardzo trudno. Przemysłu prawie że nie ma, a rolnictwo prawie że w powijkach. Cała gospodarka kraju i jedyne właściwe źródło bogactwa to stepy i paszazę się na nich stada milionowe owiec i bydła...

Nie dość tego, ale z powodu przerosu rąk roboczych, a braku rynku pracy jeszcze obniżono płacę robotników. Nasi rodacy pracują przeważnie przy budowaniu domów jako też i dróg. Na pochwałę tych ostatnich trzeba powziąć, że tu najlepsze drogi w całej Ameryce Południowej. Wszystkie trakty główne są betonowane lub asfaltowane.

Wszystko się rozpadło nie tyle z winy członków ile z braku odpowiedniego kierownictwa. Wielką też trudność organizacyjną stanowi wielkie rozpiętnienie naszych rodaków po rozległym mieście, liczącem przeszło 600 tysięcy mieszkańców.

Montevideo, w sierpniu 1934. Franciszek Grzywnowicz.

Poznajmy nasze prawa i obowiązki Konstytucja Brazylii ROZDZIAŁ I. O ORGANIZACJI FEDERALNEJ

Ustęp I. Postanowienia wstępne. (Ciąg dalszy)

IX. Świątą, pod jakakolwiek nazwą, podatki międzyzstanowe, międzymunicipalne od komunikacji lub od przewozu, lub też jakiegokolwiek podatki, które na terytorjum narodowym utrudniają lub zakłócają wolny ruch dóbr, osób, lub pojazdów, któreby je przewoziły.

X. opodatkowywać posiadłość, dochody i świadczenie usług jednych dla drugich, przyozem ten sam zakres rozciąga się na koncesje przedsiębiorstw publicznych o ile chodzi o oddanie własnych przedsiębiorstw i odnośnych aparatów własnościowych i użytkowanych wyłącznie dla przedmiotu koncesji.

Par. jedyny - Zakaz wynikający z numeru X nie przeszkadza ściganiu opłat z tytułu wynagrodzenia od koncesjonariuszy przedsiębiorstw publicznych.

Art. 19 - Zabrania się stanom, Dystryktowi Federalnemu i municyplom; I. przyjmowania dla tych samych funkcji publicznych nazwy różnej od tej, która jest ustanowiona przez Konstytucję; II. odrzucania legalnej monety w obieg; III. odmawiania wydania presteptów wymaganego zgodnie z prawami Związku przez sądy innych stanów, Dystryktu Federalnego lub terytorjów; IV. ustanawiania różnie podatkowych z racji pochodzenia, między dobrami jakiegokolwiek natury; V. zaciągania pożyczki zewnętrznej, bez przedniego upoważnienia Senatu Federalnego;

Art. 20 - Własnością Związku są: I. dobra, które do niego należą w granicach, obsenie będących w ważności, praw. II. jeziora i wszelkie rzeki na terenie jego dominjum lub które graniczą więcej niż z jednym stanem służą za granice z innymi krajami, lub rozciągają się na terytorjum odczoziemskie; III. wyspy rzeczne i na jeziorach w strefie pogranicznej.

Art. 21 - Własnością stanów są: I. dobra ich własności na mocy ustawy będącej obecnie w ważności praw, zastrzeżeniem artykuła poprzedniego; II. jeziora i rzeki i jezior spławnych przeznaczonych do użytku publicznego, jeżeli z jakiegoś tytułu nie byłyby własnością federalną, municypalną lub prywatną.

Ustęp II. O Władzy Ustawodawczej. Sekcja I. Rozporządzenia wstępne.

Art. 22 - Władzę ustawodawczą wykonuje Izba Deputowanych z współdziałaniem Senatu Federalnego. Par. jedyny: Każdy okres ustawodawczy będzie trwał cztery lata.

Art. 23 - Izba Deputowanych składa się z przedstawicieli narodu, wybranych zapomocą systemu proporcjonalnego, głosowania powszechnego, równego i bezpośredniego oraz z przedstawicieli wybranych

przez zawodowe organizacje, w formie, którą wskaże prawo.

Par. 1. - Liczba deputowanych będzie ustalona ustawą; reprezentantów narodu, proporcjonalnie do ludności każdego stanu, Dystryktu Federalnego, przyczem nie może być więcej niż jeden na 150 tysięcy mieszkańców aż do, najwięcej, dwudziestu przedstawicieli, poczem w zwyz wybiera się będzie jednego na 350 tysięcy mieszkańców; reprezentantów związków zawodowych, wybiera się będzie też ilość, która będzie odpowiadała jednej piątej części ogólnej liczby przedstawicieli narodu. Terytorje wybiorą dwóch deputowanych.

Par. 2. - Wyższy Trybunał Wyborczy określi z konieczności, uprzednim okresem czasu, zgodnie z ostatnimi obliczeniami urzędowymi spisu ludności, liczbę deputowanych narodu, których ma się wybrać w każdym ze stanów i Dystryktu Federalnym.

Par. 3. - Deputowani związków zawodowych będą wybierani w formie ustawy wyższej głosowaniem pośrednim stowarzyszeń zawodowych, obejmujących w tym celu, wraz z grupami pokrewnymi, cztery następujące działy: rolnictwo i hodowla bydła; przemysł; handel i transport; zajęcia wolne i funkcyjnarzuszne publiczne;

Par. 4. - Ogólna liczba deputowanych trzech pierwszych kategorii będzie wynosiła, najmniej sześć siedmiu przedstawicieli stowarzyszeń zawodowych, rozdziałając je równo, przyozem każda podzieli się na kolea odpowiedzialne liczbie deputowanych, która im przypadnie, dzieląc je przez dwa, tak, żeby zapewnić w równej mierze przedstawicielstwo pracowników i pracodawcom. Liczba kół czwartej kategorii odpowiadać będzie liczbie swych deputowanych.

Par. 5 - Z wyjątkiem czwartej kategorii, w każdym kole zawodowców będą dwie osobne grupy wyborców, jedna stowarzyszeń pracodawców, a druga związku pracowników.

Par. 6 - Grupy będą się tworzyć z delegatów stowarzyszeń, wybranych głosowaniem tajnym, równym i pośrednim w następnym kolefem. (Ciąg dalszy nastąpi).

NAWOZY SZTUCZNE

WIELKI SKŁAD DOBRZE WYPROBOWANYCH NAWOZÓW:

Mączka z kości marki „PARANA“
 Mączka z Surowej Kości,
 Specjalnie mieszaną do wszelkiej
 U P R A W Y.

Import Nawozów Sztucznych wprost
 z Zagranicy:
 SUPERFOSFAT 18 PROC.,
 SALETRA GHILIJSKA, KALI, KAINIT,
 SÓL SIARKOWA, AMONJOWA,
 WĘGIEL POTAZOWY I INNE.

Albano Boutin & Cia.

CURITYBA — Avenida Capanema N. 155 — PARANA.

Przedłużenie ulicy Sete de Setembro — Telefon 226 — Caixa Postal 332.

GARBARNIA, FABRYKA NAWOZÓW SZTUCZNYCH, KLEJU I PASÓW.

Sklep

Artykułów Spożywczych

Rocha Piekarska i Tomasa Kubisa

Kupujemy i sprzedajemy wszelkie produkty krajowe. — Posiadamy świeże towary spożywcze oraz napoje krajowe i zagraniczne.

SPRZEDAJEMY NAJLEPSZE

Nawozy Sztuczne i Makę Kostną
 PRACJA COBONEL ENESAS 30, RÓG SÃO FRANCISCO — CURITYBA

Cia. de Terras Norte do Paraná

LOTY na **TERWIEJPOLSKIEJ** za gotówką lub ceteroletnie spłaty po 400\$000 za akier. Ziemia pierwszorzędna „Terra roxa apurada“. Wydaje z uprawy, bez jakichkolwiek nawozów: 6000 kg. kukurydzy, fasoli po 3000 kg. dwa razy do roku, kawy aż do 400 arów z 1000 krzaków. Niema „Savvas“. Wysokość średnia 600 m. Każden lot ma drogę aut. i wodę. Klimat bardzo zdrowy. Kolej żelazna w budowie, aż do końca roku przejdzie przez Londrine odległą 16 km. od **Rezerwy Polskiej**. Kupujący ziemię mają pierwszeństwo do **rezerwy** na kole. — Bóki czas korzystajcie z niskiej ceny. Wokół Rezerwy Polskiej już jest znaczne droje.

Tylko przez Agenta upoważnionego
 Uważaj! Dla kupujących dojazd koleją
 z Cambará, lub Ourinhos, aż na miejsce.
 tam i z powrotem za darmo, bez obowiązku kupna.

IGNACY SZANKOWSKI
 Cambará — Paraná.

Słynne lekarstwo HAEMATOGEN D-RA HOMMEL'A

1271 w szlach nieon poczyłm swiec e już od 35 lat działa znakomicie przeciw: **Anemii, Sklerozie Szcotom, Malarji, Neurastenji, grypie, febrze, zapaleniu płuc, szkarlatynie, odrze, chorobom kobiecym, skrofulom, astenji, i t. d.**

Lekarstwo **HAEMATOGEN**-ra Hommela działa ze skutkiem.

BEZYTWY 15\$000
Nożyki od 1\$000
Karty do gry używane.
Nowe 5\$500, 6\$500 i 7\$000
CHARUTARIA LIBERTY
 Praça Tiradentes 305.

Z pośród wszystkich trunków pijeć tylko piwo marki **POMBA**
 Tuzin 14\$000.
 Oryginalny niedorównany gatunek produkowany wyłącznie przez browar
Cervejaria Cruzeiro — Curitiba — Tel. 4951761.

BALSAMO SANTA HELENA Infallível contra dores.

leczy reumatyzm, bóle, pleśniowe, bóle zębów, uszu, niewralgi, kolki, świeże rany i t. d.
 Lekarstwo zazywa się przez nacieranie
 Jest do nabycia we wszystkich aptekach.

SZKŁA I FABRYKA LUSTER

SZKŁO
 do okien fantazyjnych, szkło ozdóbne rzeźbione, matowe, szlifowane, kryształowe, można nabyć u nas w każdej ilości i mierze na zamówienie. Wstawia się szyby wyżej wymienione do kościołów i domów. Sprzedaż hurtowna i detaliczna. Ceny niskie. Założono w r. 1908

LUSTRA
 kieszonkowe, ręczne, toaletowe, fryzjerskie, wkłesła w ramach metalowych, celulozowych i drewnianych.

LUSTRA DLA MEBLI
 w formie: kwadratu, oktaedu i innych kształtów. Najwięcej miejscowy skład luster. Specjalność w wyrobach z pięknych drzew parańskich, jak lampy pinjotowe, ramki do obrazów i fotografii w różnych rozmiarach i kształtach.

Rua Mar. Deodoro, 254
 Telefon 1335, Curitiba.

Hemorroidy

Zupełne ich wyleczenie z gwarancją bez operacji, bez bólu i bez wycieczki.
CHOROBY ŻOŁĄDKA I JELIT.
 (Wrzody żołądka) leczenie bez operacji, dieta według metod nowoczesnych.
Calices i Diarrheas gwałtowne przez leczenie wprost. Zważenie kaniłu odchodowego, leczenie bez operacji.
Wrzody na nodze. leczenie bez operacji.
Dr. Mendes de Araujo
 Przyjmuje od 2-ej do 5-ej
 Avenida João Pessoa 68 —
 Alto da Pharmacia Avenida CURITYBA

SKŁAD MEBLI

Firmy:
JAKÓB KOZIEN
 RUA SÃO FRANCISCO 332
 Sprzedaje się meble: szafy, krzesła, łóżka, kołki, stoły, kredensy, szafy kuchenne, sofy, kanapki i t. p. powyżej wspomnianie sprzęty wykonuje się na zamówienie. Ceny są bardzo niskie.

DLACZEGO PŁACISZ LOKATORNE?

Dlaczego nie jesteś właścicielem domu?
 Za 5\$000, 10\$000, 20\$000 miesięcznie, możesz nabyć własny dom w firmie

Empreza Constructora Universal Ltda,

która daje go swoim członkom. Pieniądzy swych nigdy nie stracisz. Zażądaj informacji przy Rua 15 de Novembro 354 - Curitiba.

Czytaj i podziwiaj!

»Promienie śmierci«

NISZCZĄCE Z ODLEGŁOŚCI CAŁE ARMJE...

Dzienniki amerykańskie ogłaszają sensacyjny wywiad z Mikolajem Teslą znanym w sferach z odkryć w dziedzinie promieni i energii elektrycznej.

Tesla twierdzi w wywiadzie, że udało mu się wyrzucić z w. promienie śmierci z pewnego rodzaju armat elektrycznych w bardzo efektywnej formie, tak że można zniszczyć 10 tysięcy samolotów z odległości 250 mil oraz całe armje. Tylko najsilniejsze pancerze stalowe mogą — według twierdzenia Tesli — oprzeć się tym promieniom,

które można wyrzucić na każdą przedmiot widzialny przez lornetkę.

Do wytworzenia tych promieni potrzeba prądu o napięciu 50 milionów volt, chodzi tutaj głównie o zbudowanie aparatu, któryby mógł wyrzucić promienie przez powietrze, zamiast dotychczas używanych próżni. Dalej potrzebne jest wytworzenie zupełnie anormalnych napięć elektrycznych.

Dr. Tesla liczy obecnie 77 lat i zamierza odkrycie swoje przedłożyć konferencji rozbrojenia w Genewie.

FRANCJA ZAKUPIŁA APARAT DO AUTOMATYCZNEGO KIEROWANIA SAMOLOTEM

Inżynierowie francuscy Avelene, Bernardy, Grenier i komendant Aquillon udoskonalili aparat, który wyklucza omyłki przy kierowaniu samolotami.

Naciśnięcie na guzik umożliwia się kontrolowanie skrzydeł i przywraca automatycznie stabilizację aparatu.

Inne guziki powodują automatycznie zwroty na lewo i prawo, wzbijanie się w górę i opuszczanie się w dół, oraz lot horyzontalny. Naciśnięcie równo-

ześnie na dwa guziki można realizować lot spiralny.

Wynalazcy przepowiadają, że w bliskim czasie będzie można samolotami kierować automatycznie. Ministerjum Awiacji zakupiło instrument, który wypróbowano w przeciągu 12 miesięcy na lotnisku w Istres.

W danym razie piloci wojskowi będą mogli z ziemi kierować walkami w powietrzu, kierując radiotelegraficznie karabinami maszynowymi i bombami.

KAWA W PŁATKACH

Institut Carnegiego w Pittsburgu głosi, że dokonał z powodzeniem prób nad nową kawą, która będzie lepszą od dotychczas używanej ziarnistej kawy, smaczniejszą, tańszą i szybszą do użycia, a wyrabianą i sprzedawaną będzie w płatkach

takich, jak płatki kukurydziane lub owsiane.

Próby prowadzone z tą nową kawą wykazały, że płatki kawowe poddają się łatwiej wodzie, niż kawa ziarnista mielona, stąd podczas zaparzenia dają więcej aromatu. Sprawiają też

że wydajność z takiej nowej kawy jest 75 do 100 procent większa niż z ziarnistej, co dla gospodyń oznaczać będzie dwukrotną oszczędność.

Płatkowa kawa tak szybko wydaje z siebie ekstrakt, że w przyszłości nie trzeba jej będzie gotować a wystarczy zaparzyć ją tak, jak się zaparza liście herbaty. — Zaś kawę mrożoną będzie można osiągnąć także z łatwością, bo tylko przepuszczenie zimnej wody przez kawnik z płatkami.

NAWOZY SZTUCZNY Z WĘGLA

W Czechosłowacji prowadzone są od pewnego czasu próby użycia pyłu węglowego jako przymieszki do nawozu lub też bezpośrednio do nawożenia roli. Nowy ten rodzaj nawozu dał bardzo dobre wyniki, zwłaszcza przy kulturze marchewki, kapusty, winogron, tytuniu. Dalsze doświadczenia prowadzone już na większą skalę, przyczem stosowano też domieszkę amoniaku do pyłu węglowego, przez co zwiększała się o 4 procent zawartość azotu w nawozie. Wpływ nowego nawozu na glebę uwiódnoznia się już w tem, że ziemia staje się ciemniejsza, co ułatwia nasłonecznienie jej i pochłanianie promieni słonecznych.

DOM ZE SZKŁA WYBUDOWANO W PARYŻU

W dzielnicy Paryskiej St. Germain wybudował architekt Pierre Chouveau dom ze szkła. Fasada domu ma niecodzienny osobliwy wygląd: składa się ona całkowicie z kwadratów, przezroczystego i naprzemianmatowego szkła. Podłogi i sufity w tym domu są ruchome. Można dowoli regulować wysokość po-

koi, sufit może pojechać w górę lub na dół, wystarczy nacisnąć czarny lub czerwony guzik w ścianie. Całość sprawia wrażenie fantastyczne. Dom ten należy do osobliwości architektonicznych nowego Paryża. Dodać zresztą należy, iż nie jest to dom koszarowy, lecz raczej pałacyk.

APARATY DO ODBIERANIA OBRAZÓW NA ODLEGŁOŚĆ

Wynalazca lampek do radja Dr. Lee Deforest z Los Angeles oświadczył, że ku zdziwieniu tych wszystkich co uważają aparaty do przesyłania obrazów na odległość za zbyt skomplikowane i kosztowne, by mogły stać się przedmiotem powszechnego użytku, już w przyszłym roku pojawią się w sprzedaży aparaty telewizyjne do przyjmowania obrazów na małym ekranie 18-calowym. Aparat taki będzie kosztował od 200 do 250 dol., więc nie o wiele więcej niż pierwsze odbiorniki głośnikowe.

WYLECZONY W KURITYBIE

Straszna chorobałem przez parę lat na żołądek i neurastenję, życie moje stało się cierpieniem, nic mi już nie czyszyło. Kilku lekarzy mi badało ale bez skutku. — Pewien klient — lekarza **Dr. Mendes de Araujo**, w Kuritybie poradzi mi ażebym się udał do **Dr. Mendes de Araujo**. Pojechałem do Kurityby i po 15 dniach leczenia powróciłem zupełnie zdrowy do domu. Kurityba może się szczycić że ma tak znakomitego lekarza, który zaopatrzył jest w specjalne aparaty do badania chorób.

Dr. Mendes de Araujo słynie nie tylko w Kuritybie ale także w interjorze ze swego leczenia. Czuję się teraz bardzo zdrowy i zadowolony z życia i dlatego nie mogę pominąć okazji, by nie podziękować **Dr. Mendes de Araujo** za tak dobrą usługę, którą mnie i moje rodzinie wyświadczył. Itajaj — 20 Marca 1934
 Valdemar da Silva Heusi.

Wesoły kąć

MARZENIE ŚCIĘTEJ GŁOWY
 — No i jakże tam było na pięciogodniowym urlopie?

— Ach cudownie! Jaka szkoda, że na tę przyjemność nie można sobie co miesiąc pozwolić!

NARZĘDZIE PRACY
 — Nic wam nie dam! Silny mężczyzna o takich zdrowych nogach mógłby sobie z pewnością zarobić.

— Proszę pana. Gdybym nie miał nóg zdrowych to jakżebym chodził po żebranych chlebie?

BARDZO PRZYKRE NASTĘPSTWO

Lekarz: — Pański katar jest bez znaczenia, może jednak wywołać przykre następstwa.

Pacjent: — O tak, właśnie myślisz o rachunku.

(T. 5) Ludzie nerwowi.

Dzisiaj już jest wiadomem, że istnieje ścisła zależność między ogólnym stanem organizmu, specjalnie gruźliwym wydzieleniem wewnątrznych, a stanem psychicznym każdego człowieka. Nie można nazwać, ogólnie, »nerwowym«, »schorzenia na nerwy«, każdego, który jest wyczerpany, zirytowany, neurastenik.

Każda osoba, nawet z silnymi nerwami, może stać się »nerwowym« powodem zaturca z przyczyn zewnętrznych lub wewnętrznych, zaburzeń żołądka, kiszki lub nerek, albo z braku odpoczynku lub złego odżywiania się.

Bardzo często nerwowość pochodzi od zwykłych niedomagań komórek, co, przez zmianę sposobu życia, klimatu, da się naprawić.

Nie istnieją więc »osoby nerwowe«, lecz »osoby zatrute« lub »osoby niecierpliwie«. W takich wypadkach intoksykacji, które są skutkiem opóźnienia przemian w organizmie, co się często zdarza, zaleca się **Tonofosfan z esencji Bayer**.

Podnosi on energię przy zażytych zastrzykach, usuwając wszelkie objawy nazywanej neurastenji.